

Plán zdravotní podpory žáka s diabetem

Speciální zacházení s žáky trpícími diabetem

Tým zdravotní podpory žáka s diabetem 1. stupně:

1. Sekretariát školy – Monika Zembolová – tel. 585 205 911
2. Správce budov – Martin Kubeš - tel. 585 205 915
3. Výchovná a kariérová poradkyně - Mgr. Iveta Procházková – tel. 585 205 929
4. Preventistka rizikového chování - Ing. Ivana Inwaldová - tel. 723 626 683, 585 205 924

V každodenní praxi je třeba rozlišovat tři situace:

1. Akutní stavy

Neodkladné stavy u žáků musí být řešeny bez zbytečného prodlení za pomoci zdravotnické záchranné služby (kontakt 155) a operátora, který je pro tyto případy vyškolen. Škole náleží povinnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí (§ 29 odst. 2 školského zákona). V případě neposkytnutí první pomoci mohou být zaměstnanci školy stíháni pro neposkytnutí pomoci (podle § 150 zákona č. 40/009 Sb., trestní zákoník).

2. Laické úkony, které je možné realizovat bez zdravotnického pracovníka

Typicky se jedná o předvídatelné situace, jako je např. dohled nad automedikací (např. aplikace inzulínu), dohled nad dietními opatřeními a podobně – viz Plán zdravotní podpory dítěte s diabetem 1. stupně ve škole – inzulínová pumpa.

Zákonný zástupce, který po škole žádá určitou zdravotní podporu, musí závčas doložit informace ke zdravotním potřebám žáka a případně také doložit potřebnost zdravotní podpory ze strany zaměstnanců školy. Pokud je to v dané situaci důvodné, škola se zákonnými zástupci vytvoří plán zdravotní podpory žáka. V případě potřeby může být znění plánu podpory předloženo ke konzultaci praktickému lékaři pro děti a dorost nebo specialistovi.

Příklady zdravotní podpory, kterou může poskytnout pedagogický nebo jiný zaměstnanec školy:

- dohled nad orální nebo jinou formou podání léčivého přípravku (např. aplikace inzulínu inzulínovými perami nebo inzulínovou pumpou, instilace očních kapek a gelů, inhalačních léků, promazávání kůže apod.)
- dohled nad výdejem správné stravy u potravinových alergií a u dietních omezení
- podpora u obsluhy odkašlávacích přístrojů a jiných technických pomůcek (např. sluchadlo, inzulínová pumpa, kochleární implantát)
- dohled nad funkčností audiologických a jiných technických pomůcek (např. sluchadlo, inzulínová pumpa, kochleární implantát)

3. Zdravotní podpora vyžadující zdravotnického pracovníka

Pokud zdravotní potřeby dítěte přesahují možnosti zaměstnanců školy, ať odborné, časové nebo jiné, a pokud žák potřebuje nad rámec standardních úkonů, musí se zákonný zástupce ve spolupráci s praktickým lékařem pro děti a dorost a se školou pokusit o nalezení řešení v podobě zajištění podpory jinou osobou, než je zaměstnanec školy, neboť školy ani školská zařízení nejsou poskytovateli zdravotních služeb. V situaci vyžadující zajištění zdravotnického pracovníka, kdy se jedná o poskytování zdravotní péče, lze využít poskytovatele zdravotních služeb, např. poskytovatele domácí péče (§ 4 odst. 3 zákona č. 372/2011 Sb.), na základě indikace praktického lékaře pro děti a dorost.

Příklady podpory, kterou může poskytovat výhradně zdravotnický pracovník

- výměna stomické nebo urostomické pomůcky
- odsávání sekretu z tracheostomie
- asistence při podání stravy cestou perkutánní endoskopické gastronomie (PEG)
- převaz rukou u nemoci motýlích křídel
- cévkování – např. u poranění míchy, menigomyelokély a jiných neurologických diagnóz

V případě nejasností, zda se jedná o poskytování laických úkonů, které je možné realizovat bez zdravotnického pracovníka dle bodu č. 2, nebo o poskytování zdravotní podpory vyžadující zdravotního pracovníka dle bodu č. 3, se ředitelka školy obrátí na praktického lékaře pro děti a dorost nebo na specialistu (podle typu zdravotního postižení) se žádostí o konzultaci. Pro tyto účely předá zákonný zástupce žáka kontaktní informace na tohoto lékaře.

Principy zdravotní podpory dětí s diabetem ve školách

Zdravotní podpora žáků s diabetem ve školách se skládá z následujících nezdravotnických (laických) úkonů:

- a) **Dohled nad aplikací inzulínu** – v případě léčby inzulínovou pumpou se jedná o zadání dávky inzulínu pomocí kombinace tlačítek v případě léčby inzulínovými pery jde o vizuální dohled nad nastavením a podáním správné dávky. Tento postup samozřejmě nevyklučuje možnost, aby tento úkon na základě dohody se zákonným zástupcem provedl zaměstnanec školy v případě, že si inzulín není žák schopen sám podat. Inzulín se aplikuje před jídlem nebo při vysoké hodnotě cukru v krvi. Dávkování inzulínu se řídí Plánem zdravotní podpory žáka s diabetem ve škole – (viz vzor).
- b) **Reakce na hrozící příliš nízkou hladinu cukru (hypoglykémii)** – přicházející hypoglykémie je signalizována pomocí alarmu kontinuálního monitoru glykémie nebo vizuálně – bledostí, třesem nebo neobvyklým chováním žáka. V tomto případě je nezbytné žákovi umožnit zkonzumovat dané množství rychle vstřebatelných sacharidů (individuálně – dle Plánu zdravotní podpory žáka s diabetem ve škole) a zastavit fyzickou činnost. Zvýšený dohled je třeba zajistit v průběhu hodin tělesné výchovy a dalších fyzických aktivit, neboť fyzická aktivita může vést ke snížení hladiny krevního cukru.
- c) **V případě velmi vzácné těžké hypoglykémie s poruchou vědomí** je nutno kontaktovat zdravotnickou záchrannou službu (155) a řídit se pokyny operátora, který je pro tyto případy vyškolen. První pomoc v těchto případech představuje aplikace

glukagonu. Zákonní zástupci mohou po vzájemné domluvě poskytnout škole pro případ potřeby vhodný preparát.

Praktické kroky vedoucí k zajištění zdravotní podpory žáka s diabetem ve školách:

- a) Za zajištění zdravotní podpory žáka s diabetem ve škole je zodpovědná osoba nebo osoby uvedené v Plánu zdravotní podpory žáka s diabetem ve škole. Ředitelka školy u těchto osob přihlédne v rámci organizace práce k jejich zajišťování zdravotní podpory žáka s diabetem, a to tak, aby byl během vyučování i v průběhu mimoškolních aktivit organizovaných školou co nejlépe garantován dohled nad dítětem s diabetem. Vzhledem k laickému charakteru úkonů může jít o **jakéhokoliv zaměstnance školy**.

- b) Osoby uvedené v Plánu zdravotní podpory žáka s diabetem vytvoří v případě potřeby se zákonnými zástupci a ředitelkou školy **individuální Plán zdravotní podpory žáka s diabetem ve škole** pro konkrétního žáka a daný školní rok. Vzor tohoto plánu včetně rozdělení kompetencí a návod na řešení každodenních předvídatelných situací je součástí této přílohy. Nedílnou součástí implementace tohoto plánu je vstupní **edukace o diabetu** a jeho řízení. Tuto edukaci zajistí zákonní zástupci diabetického dítěte v součinnosti s diabetologickým týmem, který o dítě pečuje. Ve sporných případech je možné kontaktovat ošetřujícího dětského diabetologa.

- c) Informace o zajištění zdravotní podpory žáků s diabetem ve školách jsou součástí kurzů první pomoci pro zaměstnance školy, zejména pro pedagogické pracovníky.